

z p r a v o d a j

XXV. ročník

3

2014

- 2 Editorial
Athény v 19. století; čtečky a tablety; kde se vzaly „kešky“ a kdo to je „metr“.
 - 3 Z glosáře Cedefopu 27
Další část překladu termínů z glosáře – leaver survey; level of qualification...
 - 4 Jak zlepšit vzdělávání ve Spojeném království
Souhrn doporučení nezávislé poradní skupiny.
 - 6 Iniciativa ANKOM v Německu
Započítávání profesních kompetencí do studia na vysoké škole.
 - 7 Společné základní standardy v USA
Standardy v ovládání anglického jazyka a v matematice.
 - 7 Specifikace standardů učňovství pro Anglii – SASE
Specifikace, informační požadavky a poradenství.
 - 8 Povinné vzdělávání v Evropě 2013/2014
Věkové skupiny žáků a délka povinného vzdělávání.
 - 9 Nové dokumenty EU
 - 10 Duální učení v době demografických změn
Podnikové vzdělávání ve Švýcarsku.
 - 11 Školy pro 21. století v USA
Tři druhy nově zavedených středních škol s přesahem do colleges.
 - 12 Akreditace kvalifikací získaných v zahraničí
Přehled akreditace ve světě a zavádění akreditačního zákona v Německu.
 - 13 Zlepšit bezpečnost námořních přístavů
Projekt pro bezpečné zavádění lodí do přístavu.
 - 14 Co nového v časopisech
Journal of vocational education and training, Vol. 66, 2014, No. 1.
 - 15 Nové knihy v knihovně
 - 15 Znovuobjevené knihy
 - 16 Zajímavé internetové adresy
Evropská kulturní nadace; Literatura ke stažení; Světy literatury; Projekt ConVET...
- Příloha II: Světové ekonomické fórum 2014
Jak sladit kvalifikace s potřebami trhu práce.

Editorial

Obrázky athénských památek jsou všeobecně známé, a proto jsme se rozhodli pro fotografii athénského metra, jež jezdí v podzemí i na povrchu a na obou místech občas mívá kamenné připomínky starověku. Ottův slovník naučný (1889) se věnuje hlavně historii města a o tehdejší současnosti píše: „Dnešní Athény rozkládají se mezi říčkou Ilissem na jihovýchodě a olivovým hájem na západě, jímž protéká řeka Kéfišos. Skalnaté pásmo, které nížinu athénskou prostupuje a údolí Ilissa od ní odlučuje, strmí na severovýchodní straně města a nazývá se nyní Turkovuni ... Nízkým sedlem oddělen jest od Turkovun srázný kužel hory Lykabétta ..., k níž na severozápadě ... přistupuje pahorek Strefón. Obě hory poskytují výborného kamene stavebního, jehož tou měrou vylámáno, že Lykabétos na severozápadní straně pozbyl úplně svého tvaru původního. ... Město opatřuje vodou vodovod Hadriánův, r. 1856 znova zřízený. ... Založením Peiraiea a university (1837) staly se Athény středem Řecka i ve přičině obchodní a osvětivé ... i sídlem učenosti novořecké, již hlavně podporuje universita se 115 professory a 2900 (r. 1887) posluchači z Řecka a Turecka, 4 gymnasia, vysoká škola polytechnická ... Na pahorku Nymf založena hvězdárna, v parlamentě dotud uchovávala se národní knihovna o 100.000 svazcích. ... Vnější tvářnost města je přívětivá, výstavnost namnoze vkusná, při čemž přednost dává se starořeckým způsobům stavitelským. R. 1869 vystavěna železná dráha do Peiraiea, která roku 1886 prodloužena do Peloponnésu, do Thessalie a do dolů laurijských. Od r. 1883 projíždí hlavními ulicemi tramway...“

Březen je měsíc čtenářů, a proto najdete v rubrice Zajímavé internetové adresy tři odkazy zaměřené na literaturu a knihovny. Dříve byl březen měsícem knihy, dnes se však dá číst i z počítačů, čteček a tabletů a jiných zařízení. Odborníci se přiklání k tomu, že pokud chcete číst podobně jako z papírové knihy, je nejlepší používat čtečku, která má tzv. elektronický inkoust (e-Ink) a neunavuje oči svíticím displejem. Neruší oznamováním nové pošty apod. a vydrží na jedno nabití až několik týdnů.

Čtení beletrie má různé „vedlejší účinky“, třeba rozšiřuje slovní zásobu. V nedávném průzkumu se zjistilo, že dnešní žáci nerozumějí významům některých slov, například chrabrý a titěrný, i když nám připadají ještě docela běžná. Naopak nás někdy uvedou ve zmatek nová neznámá slova, většinou přejatá z angličtiny. Pokud však uslyšíte slovo keška, budete mít pravděpodobně možnost jeho uživatele poučit. Je to zčeštěný výraz cache [kaš], který pochází ze slangu frankofonních kanadských traperů a z francouzského slovesa cacher (skrýt, skrývat, ukrýt, ukrývat). Z francouzštiny pochází i označení přísného člověka – to je metr! Najdeme ho například v Babičce Boženy Němcové: „Ta kovářka, to je metr; kdyby té nebylo, už by Viktorka víc nechodila.“ Nejstarší doklad je ze 17. století. S metrem jako délkovou mírou však nemá nic společného, i když standardní metr ze slitiny platiny a iridia je snad stále ještě uložen v Sèvres u Paříže (podle soustavy SI je již definován jinak). Metr v našem rčení má původ ve francouzském slově maître [métr], které znamená pán, majitel, mistr (řemeslník i umělec) a učitel (Maître Jean Huss).

Na stránkách 8–9 najdete nový přehled začátků a délky povinného vzdělávání v Evropě. Podobný přehled byl v březnovém čísle 2013. Tento přehled zpracovaný podle informací Eurydice je podrobnější a je v něm oproti loňsku několik změn.

AK

Z glosáře Cedefopu 27

Další pokračování hesel z glosáře (Cedefop 2011) v angličtině, němčině a francouzštině uvedených v abecedním pořádku a doplněných českým překladem.

78

leaver survey

Survey aiming to find out the destination of learners after completing education or training.

Comments:

- leaver surveys are generally conducted at regular intervals (for instance six or 12 months after graduation);
- they help to assess the relevance and effectiveness of education or training.

Source: HESA; Cedefop.

Abgängerbefragung

Umfrage zur Bestimmung des Verbleibs der Lernenden nach Abschluss der allgemeinen oder beruflichen Bildung.

Anmerkung:

- Abgängerbefragungen werden üblicherweise in regelmäßigen Abständen durchgeführt (beispielsweise sechs oder zwölf Monate nach Erwerb des betreffenden Bildungsabschlusses).
- Abgängerbefragungen tragen zur Bewertung von Relevanz und Effektivität der allgemeinen bzw. beruflichen Bildung bei.

Quellen: HESA; Cedefop.

enquête auprès des sortants

Étude visant à identifier la destination des apprenants à l'issue de l'enseignement ou de la formation.

Note:

- les enquêtes auprès des sortants sont généralement effectuées à intervalles réguliers (par exemple 6 ou 12 mois après la fin des études);
- elles permettent d'évaluer la pertinence et l'efficacité des actions d'enseignement et de formation.

Source: HESA; Cedefop.

šetření absolventů

Šetření zjišťující, kam žáci odešli po ukončení všeobecného nebo odborného vzdělávání.

Poznámky:

- šetření jsou obvykle prováděna v pravidelných intervalech (např. šest nebo 12 měsíců po absolvování);
- pomáhají hodnotit relevantnost a efektivnost (odborného) vzdělávání.

79

level of qualification

The term covers two aspects:

- the level of attainment in education and training recognised in a qualification system or in a qualification framework;

or

- the learning outcomes acquired through education and training, work experience or in informal/non-formal settings.

Comment: the level of qualification:

- is often determined against a standard in a qualification system or against a level descriptor in a qualification framework;
- can be determined against an occupational profile (for example, description of learning outcomes required to perform the tasks attached to a job at a specific level of responsibility and autonomy);
- may also refer to education and training attended but not validated and certified.

Source: Cedefop.

Qualifikationsniveau / Qualifikationsstufe

Der Begriff bezeichnet zwei Aspekte:

- das Niveau der in der allgemeinen und beruflichen Bildung erbrachten und im Rahmen eines Qualifikationssystems oder eines Qualifikationsrahmens anerkannten Leistungen;
- oder
- die durch allgemeine und berufliche Bildung, Arbeits Erfahrung oder in informellen bzw. nicht formalen Zusammenhängen realisierten Lernergebnisse.

Anmerkung: das Qualifikationsniveau bzw. die Qualifikationsstufe:

- wird häufig anhand von Standards eines Qualifikationssystems oder anhand der Deskriptoren für Referenzstufen eines Qualifikationsrahmens bestimmt;
- kann nach Maßgabe eines Berufsprofils bestimmt werden (wenn beispielsweise die Lernergebnisse beschrieben werden, die erforderlich sind, um die Arbeitsaufgaben einer beruflichen Tätigkeit auszuführen, welche ein bestimmtes Maß an Verantwortlichkeit und Eigenständigkeit voraussetzt);
- kann auch auf zwar absolvierte, aber nicht validierte und zertifizierte allgemeine und berufliche Bildung Bezug nehmen.

Quelle: Cedefop.

niveau de qualification

Ce terme couvre deux aspects:

- le niveau d'enseignement et de formation atteint, reconnu au sein d'un système ou d'un cadre de qualification; ou

- les résultats d'apprentissage acquis par l'éducation et de la formation, l'expérience professionnelle ou dans des contextes informels ou non formels.

Note: le niveau de qualification

- est souvent défini à l'aune d'un standard dans un système de certification ou d'un descripteur de niveau d'un cadre de certification;

- peut être défini par rapport à un profil de métier (par exemple la description des résultats d'apprentissage requis pour effectuer les tâches d'un emploi à un niveau donné de responsabilité ou d'autonomie);

- peut renvoyer à une action d'enseignement et de formation suivie mais non validée et certifiée.

Source: Cedefop.

úroveň kvalifikace

Termín zahrnuje dva aspekty:

- úroveň vzdělání uznávanou v systému nebo rámci kvalifikací;

nebo

- výsledky učení získané (odborným) vzděláváním, pracovní praxí nebo v informálním/neformálním uspořádání.

Poznámka: úroveň kvalifikace

- je často určována podle standardu v systému kvalifikací nebo podle úrovně deskriptoru v rámci kvalifikací;

- může být určena podle profesního profilu (např. popis výsledků učení požadovaných k vykonávání úkolů spojených s pracovním místem na dané úrovni odpovědnosti a samostatnosti);

- může také odkazovat na absolvované avšak nevalidované a necertifikované (odborné) vzdělávání.

Pramen: Cedefop. Glossary

<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/17663.aspx>

Jak zlepšit vzdělávání ve Spojeném království

Nezávislá poradní skupina, kterou vedl profesor sir Roy Anderson, vypracovala zprávu o tom, jak by vzdělávání mělo zlepšit šance 18letých lidí při výběru další životní dráhy. Pro Zpravodaj jsme vybrali úvodní souhrn.

Šetření prováděná v posledních letech zaměstnavateli a vysokými školami ve Spojeném království ukázala, že žáci v 18 letech nejsou dostatečně připraveni na přechod ze sekundárního vzdělávání do zaměstnání a/nebo na vysokou školu.

Mezinárodní šetření zjišťující v různých zemích základní kompetence žáků, např. ve čtení a matematice, ukazují, že výkony britských školáků se nezlepšují, zatímco v jiných zemích s rostoucí ekonomikou se zvyšují tak, aby splňovaly vzdělávací potřeby v rychle se měnícím světě.

Zpráva zaznamenává diskuse nezávislé poradní skupiny skládající se ze zástupců vysokého školství a průmyslu o identifikování dovedností a znalostí, které lidé v 18 letech potřebují k úspěšnému přechodu do dalšího životního stadia, a zároveň se zaměřuje na „mezery v kvalifikacích“ zjištěné Konfederací britského průmyslu (*Confederation of British Industry* – CBI) a dalšími institucemi.

Práce poradní skupiny se soustředila na stanovení a spravování vzdělávací politiky v Anglii tak, aby plnila dlouhodobé ekonomické a sociální potřeby země, a na zjišťování toho, zda

- je žádoucí širší kurikulum než nabízejí *A levels*,

- je podstatné vyučování tzv. měkčím kompetencím vedle všeobecně vzdělávacích kompetencí,

- formulovat kompetence ve vztahu k potřebám zaměstnavatelů a vysokých škol.

Ve vzdělávání po 16. roce věku se v posledních desetiletích událo mnoho změn, které znamenaly zátěž pro učitelské povolání. Poradní skupina doufá, že při navrhování dalších změn by mohla být vzdělávací politika Spojeného království formulována dohodou všech stran. Školství by mělo být utvářeno na základě dlouhodobého strategického plánování, mělo by vybavovat žáky kompetencemi potřebnými pro budoucnost a podporovat hospodářský růst a blahobyt v zemi.

Výsledky první fáze práce poradní skupiny byly zformulovány do těchto doporučení:

- Sekundární kurikulum musí podporovat hospodářskou strategii země. Je třeba vytvořit nezávislý orgán zastupující všechny hlavní zainteresované strany (učitele, zaměstnavatele, vysoké školství a politické strany) tak, aby se zajistilo dlouhodobé plánování sekundárního kurikula spojené s touto strategií. Odpovědnost za sekundární kurikulum, jeho poskytování a hodnocení by měla zůstat vládě. Úlohou nezávislého orgánu by bylo poskytovat široké zastoupení a konzistentnost a zmírňovat přerušování spojené s častými změnami na postu ministra školství

– v posledních 25 letech činila průměrná doba setrvání ministra v úřadu něco přes dva roky. Poradenství nezávislého orgánu by mělo být strategické, dlouhodobé a odrážet sociální a ekonomické ambice země.

- Systém *A level*¹ by měl být pomalu změněn na systém maturitního typu (*a baccalaureate*² type system), v němž je všem žákům nad 16 let věku poskytováno širší kurikulum, včetně kmenového učiva angličtiny, matematiky a kvalifikace ve zpracovávání projektů (*including core English, mathematics and the Extended Project qualification*), které splňuje požadavky navrženého rámce klíčových kompetencí – viz následující doporučení.

- Anglie musí co možná nejdříve formálně přijmout rámec pro klíčové kompetence vedený nejnovějším mezinárodním vývojem (např. evropským rámcem) a zahrnující: komunikaci v angličtině a v cizích jazycích, kompetence v matematice, přírodních vědách a v technice, digitální kompetence, učení učit se individuálně a jako člen týmu, personální, interpersonální a interkulturní kompetence, včetně porozumění kodexům jednání a významu obchodní etiky, smysl pro iniciativu a podnikání, kreativitu a kulturní povědomí. Tyto kompetence musí spadat do inspekčního rámce a měly by být zasazeny do celého kurikula a přidružených kvalifikací.

- Projektová práce doložená rozšířeným projektem a dalšími kvalifikacemi by se měla stát klíčovým požadavkem pro vstup na univerzitu.

- Nekognitivní kompetence, např. práce v týmu, emoční zralost, empatie a jiné interpersonální kompetence jsou stejně důležité jako zručnost v angličtině a v matematice při zajišťování dobrých vyhlídek mladých lidí na zaměstnání. Hodnocení by mělo odrážet tuto realitu, a proto je třeba investovat do podpory hodnotících expertů hledajících spolehlivé způsoby evidování těchto kompetencí.

- Měla by být vytvořena Národní kariérní služba³, jejíž poradenství by mělo být v souladu s oblastmi vládní strategie růstu tak, aby mohlo lépe přizpůsobit vzdělávací systém oblastem, které podporují hospodářskou strategii a ambice země.

- Výměna učitelského sboru mezi školami a zaměstnavateli je podstatná pro větší angažovanost učitelů ve světě obchodu a průmyslu. Zaměstnavatelé a jejich zástupci musí spolupracovat s vedením škol při navrhování a realizaci národního plánu na podporu těchto výměn.

- Přístup ke kvalitnímu vzdělávání je v současnosti nerovný – technika nabízí způsob, jak to alespoň částečně napravit. Vláda by měla zkoumat virtuální vzdělávání jako možnost, jak zlepšit kvalitu vzdělávacích opatření a učinit je konzistentnější pro všechny žáky ve veřejném i soukromém sektoru.

- Úloha ministerstva pro podnikání, inovace a kvalifikace (*Department for Business, Innovation and Skills – BIS*) a ministerstva pro vzdělávání (*Department for Education – DfE*) by měla být vládou revidována tak, aby zaručovala užší pracovní vztahy a sdílela společné cíle vzdělávacího systému jako celku. Měla by být zkoumána možnost přidělit veškerou zodpovědnost za vzdělávání, včetně učňovství, jednomu ministerstvu.

- Je třeba se poučit o tom, jak vytvářejí kurikula a obsah vzdělávání v zemích, které mají dobré výsledky v mezinárodním srovnávání (např. PISA), zadat další výzkum, aby se zjistilo, proč výkony v anglickém školství stagnují a v jiných zemích se zlepšují, a zavést příslušná opatření pro zvýšení výsledků ve srovnání s jiným zeměmi.

- Větší zaměření na kvalitu a uznávání odborného vzdělávání pro všechny žáky je nezbytné pro lepší pochopení a přijímání rozmanitých cest, které mají žáci k dispozici, a které jim umožní získat oprávnění k postupu do dalšího nebo vysokoškolského vzdělávání a do zaměstnání.

- V souvislosti s doporučením širšího kurikula by měly být poskytovány a hodnoceny kognitivní dovednosti aplikovat, analyzovat a evaluovat v souladu s metodikou přijatou pro matematiku v současném programu reformy *A level*.

- Vláda by měla pokračovat v rozvoji a propagování programů tak, aby povzbuzovala vysoce kvalifikované absolventy vysokých školy ke vstupu do učitelské profese.

AK

¹ *GCE A level – General Certificate of Education Advanced level (Všeobecné osvědčení vzdělání – pokročilá úroveň), ISCED 3, Anglie, Wales, Severní Irsko.*

² *Termín baccalaureate je zde použit ve smyslu zkoušky skládané na konci středoškolského studia (francouzsky baccalauréate); v americké angličtině se používá pro vysokoškolskou hodnost bakaláře, v britské angličtině je to bachelor.*

Současné ukončování středního vzdělávání v Anglii, Walesu a Severním Irsku – viz Zpravodaj 11/2009, s. 8.

³ *The national careers service*

<https://nationalcareersservice.direct.gov.uk/Pages/Home.aspx>

Pramen:

Anderson, R. (2014) Careers 2020: Making Education Work. A report from an Independent Advisory Group chaired by Professor Sir Roy Anderson. January 2014. 61 p.

<http://uk.pearson.com/content/dam/peiluk/pearson-uk/Campaigns/making-education-work/making-education-work-online-pdf-report.pdf>

Iniciativa ANKOM v Německu

Spolkové ministerstvo školství a výzkumu (BMBF) zahájilo v roce 2005 výzkumný projekt ANKOM¹ (*Anrechnung beruflicher Kompetenzen auf Hochschulstudiengänge* – započítávání profesních kompetencí do studia na vysoké škole). Projekt se mezitím změnil na iniciativu.

Větší prostupnosti mezi profesní přípravou a vysokou školou lze dosáhnout pomocí managementu přechodu specifického pro cílové skupiny. Postupy započítávání profesně získaných kompetencí do vysokoškolského studia vyzkoušené v iniciativě ANKOM (2005–2008) stanovily základní milník. 2. fáze iniciativy ANKOM zahájená v roce 2012 na tyto výsledky navazuje a do roku 2014 bude ve 20 projektech vytvářet a zkoušet podpůrná opatření a modely vstupu do studia a utváření studia pro cílové skupiny lidí s profesní kvalifikací.

Výchozí situace a kontext

Reformní aktivity v prostupnosti mezi profesní přípravou a vysokou školou zintenzivňované v posledním desetiletí se soustřeďují na tři varianty a oblasti jednání:

- rozšíření a zjednodušení oprávnění k přístupu na vysokou školu pro lidi s profesní kvalifikací;
- započítávání profesně získaných kompetencí do vysokoškolského studia;
- zavedení podpůrných rámcových podmínek, organizačních forem a studijních formátů pro přechod na vysokou školu a studium lidí s profesní kvalifikací.

Účinky rozhodnutí Konference ministrů kultury (KMK) z roku 2009 týkající se *přístupu na vysokou školu pro profesně kvalifikované uchazeče bez oprávnění přístupu na vysokou školu* se však v počtu přechodů na vysokou školu příliš neprojevilo. Oprávnění k přístupu na vysokou školu zřejmě nestačí ke zvýšení motivace ke studiu. Příčiny zdrženlivého zájmu o studium spočívají spíše v rámcových podmínkách studia, které se těžko slučují se životními a pracovními podmínkami.

V oblasti „započítávání profesně získaných kompetencí do vysokoškolského studia“ byly v letech 2005–2008 vytvořeny a zkoušeny koncepty, nástroje a postupy umožňující transfer. Poprvé bylo na základě analýzy ekvivalence empiricky dokázáno, že mezi profesní přípravou a vysokoškolským studiem existují značné potenciály pro započítávání a že započítávání je možné. Ukázalo se však, že pouhé započítávání nepřinese skokové zvýšení prostupnosti. K tomu je třeba vytvořit doplňkové podpůrné rámcové podmínky, které by odpovídaly zvláštním předpokladům a životním a pracovním podmínkám lidí s profesní kvalifikací a umožňovaly jim úspěšné studium.

Cíl, předmět a struktura iniciativy ANKOM–2

Směrnice pro podporu opatření pro přechod z odborného do vysokoškolského vzdělávání (ANKOM–2) z roku 2011 zahájila novou fázi iniciativy, která má zachytit výše uvedené potřeby a vypracovat koncepty specifické pro cílové skupiny a formování umožňující transfer.

Záměrem je zavést opatření, která podporují studium a zohledňují životní situaci zaměstnaných. Tato opatření mohou zahrnovat strukturální, organizační a personální zabezpečení (BMBF 2011). Předpokladem pro podporu je to, že uchazeči o projekt již ve zvolených studijních oborech zavedli způsob započítávání profesně získaných kompetencí a že započítávání kompetencí – zvláště z odborného dalšího vzdělávání – je z velké části možné.

Pro ANKOM–2 bylo vybráno 20 tříletých projektů, které skončí na podzim 2014. 19 projektů probíhá v soukromých či veřejných univerzitách a odborných vysokých školách, jeden u poskytovatele vzdělávání (*Bildungsträger*)². Studijní oblasti v projektech jsou široké a heterogenní, např. informační vědy (knihovnictví, archivářství atd.), sociální práce, pečovatelské, zemědělství, chemie, biologie, podniková ekonomika, optometrie, pedagogika profesní přípravy, podniková pedagogika, strojírenství, finanční management a management zdravotnictví. Z profesní přípravy byly zvoleny obory (dalšího vzdělávání), které jsou obsahově a profesně slučitelné s vybranými studijními obory.

Na iniciativě ANKOM–2 se podílejí ústavy zaměřené na vysokoškolský výzkum a elektrotechniku, elektroniku a informační techniku. Zřizovatelem programu je Spolkový ústav odborného vzdělávání (BIBB), který poskytuje expertízy v otázkách oborů dalšího vzdělávání zahrnutých v projektech.

Obsah a úkoly programu ANKOM–2

Zavedená opatření mají podstatně zlepšit management přechodu na vysokou školu a vytvořit rámcové podmínky a vzdělávací formy, které lidem s profesní kvalifikací usnadní úspěšné studium. K tomu mají pomoci:

- informační a poradenské nabídky v oblasti studijních předpokladů a požadavků, možností a postupů započítávání a organizace studia specifické pro cílové skupiny; nabídky jsou zčásti vytvářeny ve spolupráci

s institucemi dalšího odborného vzdělávání a jsou přizpůsobovány podmínkám zaměstnaných;

- online programy přípravy ke studiu (ve spolupráci s regionálními poskytovateli dalšího vzdělávání) a překlenovací kurzy, které spojují odborné předpoklady z oborů dalšího vzdělávání se (vstupními) požadavky vysokoškolských studijních oborů;

- koncepce mentorování (individuální poradenství v oborech vzdělávání, učební partnerství) a nabídky koučování (pro studenty a učitele);

- studijní nabídky místně a časově flexibilní umožňující sloučit rodinu, profesi a studium i vytvořit individuální studijní plán, např. učební platformy specifické pro cílové skupiny, studijní fáze online i nabídky tutoráské podpory na bázi sítě;

- studijní obory doprovázející a integrující profesi, které přihlížejí po stránce obsahu, didaktiky, metodiky a organizace učení k životním podmínkám, kompetencím, profesním zkušenostem a učebním strategiím lidí s profesní kvalifikací.

Koncepční a operativní spojení těchto opatření se započítáváním odborných kompetencí přispěje k tomu, že postupy započítávání budou kvalitativně optimalizovány a ustalovány.

Přeložila Jana Šatopletová

¹ Další vzdělávání a plánování kariéry. Zpravodaj 4/2010, s. 9-11.

² O významu termínu Bildungsträger se diskutuje i v internetovém slovníku Technické univerzity v Mnichově, viz <http://dict.leo.org/>

Pramen: Meerten, Egon. Durchlässigkeit zwischen Berufsbildung und Hochschule intensivieren. BWP, 2012, Nr. 4, S. 58-59.

Společné základní standardy v USA

Spojené státy nemají společný vzdělávací systém pro celou zemi. Každý stát má svou vlastní školskou politiku. Neexistují společně stanovené závěrečné zkoušky ve středních školách (*high school*) a kurikulum je stanovováno na úrovni okresů (*district*).

Společné základní standardy (*Common Core Standards – CCS*) v ovládání anglického jazyka a v matematice jsou výsledkem státem vedené snahy stanovit jednotný soubor jasných standardů od mateřských škol až do 12. ročníku. Standardy přijalo 45 států, hlavní město Washington (*District of Columbia*), čtyři teritoria a vzdělávací aktivity ministerstva obrany (*Department of Defense Education Activity*)¹. Standardy zahrnují znalosti a dovednosti, které mladí lidé potřebují k tomu, aby uspěli v postsekundární škole (*college*)² nebo v pracovní kariéře. To znamená, že dobře připravení žáci jsou schopni úspěšně fungovat v globální ekonomice.

Ze šetření prováděných mezi učiteli vyplynulo, že učitelé vyšší standardy vítají a vyhovuje jim důraz kladený na kritické

myšlení, literaturu a řešení problémů běžného života. V současné době probíhá mezi jednotlivými státy spolupráce zaměřená na vypracování společného hodnocení, které se bude vztahovat ke CCS. Tyto standardy nahradí současné státní hodnocení na konci roku. Standardy by měly být k dispozici od školního roku 2014/2015, alespoň v některých státech.

AK

¹ Vzdělávací aktivity ministerstva obrany USA <http://www.dodea.edu/>

² Viz též Vzdělávací systém USA. Zpravodaj 4/2010, s. 8.

Pramen: <http://www.corestandards.org>

Specifikace standardů učňovství pro Anglii – SASE

Specification of Apprenticeship Standards for England byla aktualizována 7. 3. 2013 ministerstvem pro podnikání, inovace a kvalifikace (*Department for Business, Innovation & Skills – BIS*), ministerstvem pro vzdělávání a kvalifikace (*Department for Education and Skills – DfES*) a agenturou zajišťující financování kvalifikací pro DfES (*Skills Funding Agency – SFA*).

SASE je k dispozici ve třech publikacích:

Specifikace: stanovuje minimální požadavky včleněné do uznávaného anglického rámce. Soulad s touto specifikací vyžaduje zákon o učňovství, kvalifikacích, dětech a učení (*Apprenticeships, Skills, Children and Learning Act – ASCL*).

Informační požadavky: stanovuje nepovinné požadavky v zájmu podpory informací o rovnosti a diverzitě, o vstupních podmínkách a postupových cestách, které mají být včleněny v příloze uznávaného anglického rámce učňovství.

Poradenství: vysvětluje požadavky SASE tvůrcům rámce a anglickým úřadům, které se při vkládání nových položek musí ujistit o tom, zda jsou v souladu se SASE.

SASE je součástí politiky zlepšování kvality dalšího vzdělávání a kvalifikační přípravy.

AK

Pramen:

Specification of Apprenticeship Standards for England (SASE)
<https://www.gov.uk/government/publications/specification-of-apprenticeship-standards-for-england>

Povinné vzdělávání v Evropě 2013/2014

Věkové skupiny žáků a délka povinného vzdělávání

Země	Celodenní vzdělávání									Necelodenní	Délka celodenního vzdělávání v letech
	Věk zahájení				Věk ukončení					Věk ukončení*	
	4	5	6	7	14	15	16	17	18		
BE fr			6			15				18	9
BE de			6			15				18	9
BE nl			6			15				18	9
BG				7			16				9
CZ			6			15					9
DK			6				16				10
DE (12 spolkových zemí)			6			15				18	9
DE (5 spolkových zemí)			6				16			19	10
EE				7			16				9
IE			6				16				10
EL		5				15					10
ES			6				16				10
FR			6				16				10
HR			6		14						8
IT			6				16				10
CY	4 roky a 8 měsíců					15					10 let a čtyři měsíce
LV		5					16				11
LT				7			16				9
LU	4						16				12
HU		5					16		(18)		11 (13)
MT		5					16				11
NL		5							18		13
AT			6			15					9
PL		5					16			18	11
PT			6						18		12
RO			6				16				10
SI			6			15					9
SK			6				16				10
FI				7			16				9
SE				7			16				9
UK-ENG		5					16			17	11
UK-WLS		5					16				11
UK-NIR	4						16				12
UK-SCT		5					16				11
IS			6				16				10
TR	5 let a 6 měsíců				17 let a 6 měsíců						12
LI			6			15					9
NO			6				16				10
CH (4 kantony)			6			15					9
CH (8 kantonů)		5				15					10
CH (14 kantonů)	4					15					11

* V zemích, kde tento údaj chybí, není necelodenní (*part-time*) vzdělávání součástí povinného vzdělávání.

Poznámka: V zemích s desetiletou a delší povinnou školní docházkou je vzdělávání zdravotních sester jednodušší, protože podle Směrnice Rady ze dne 27. června 1977 o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se činnosti zdravotních sester a ošetřovatelů odpovědných za všeobecnou péči (77/453/EHS) musí obsahovat *všeobecné školní vzdělání v trvání deseti let potvrzené diplomem, osvědčením nebo jiným dokladem o dosažené kvalifikaci od příslušných orgánů nebo institucí v členském státě nebo osvědčení o složení přijímací zkoušky na rovnocenné úrovni do školy pro vzdělání zdravotních sester a ošetřovatelů*¹.

Vysvětlivky k tabulce:

Německo. 12 zemí: Bádensko-Württembersko, Bavorsko, Hamburk, Hesensko, Meklenbursko-Přední Pomořansko, Dolní Sasko, Severní Porýní-Vestfálsko (v gymnáziích), Porýní-Falc, Sársko, Sasko, Sasko-Anhaltsko, Šlesvicko-Holštýnsko. **5 zemí:** Berlín, Braniborsko, Brémy, Severní Porýní-Vestfálsko (v nižších středních školách kromě gymnázia), Durynsko.

Maďarsko. Podle školského zákona z roku 2011 bude vzdělávání povinné jen do 16 let. Změna bude postupná: nižší věkový limit bude platit pro žáky v 10. a nižším ročníku; odchod v 18 letech platí pro žáky ve vyšších ročnících.

Švýcarsko. 4 kantony: Graubünden, Ticino, Uri, Valais. **8 kantonů:** Appenzell Ausserrhoden, Appenzell Innerrhoden, Lucerne, Nidwalden, Obwalden, Schaffhausen, Schwyz a Zug. **14 kantonů:** Aargau, Bern, Basel-Landschaft, Basel-Stadt, Fribourg, Geneva, Glarus, Jura, Neuchâtel, St. Gallen, Solothurn, Thurgau, Vaud, Zurich.

Kódy zemí

Země Evropské unie					
BE	Belgie	IT	Itálie	FI	Finsko
BE fr	Francouzské společenství Belgie	CY	Kypr	SE	Švédsko
BE de	Německy mluvící spol. Belgie	LV	Lotyšsko	UK	Spojené království
BE nl	Vlámské společenství Belgie	LT	Litva	UK-ENG	Anglie
BG	Bulharsko	LU	Lucembursko	UK-WLS	Wales
CZ	Česká republika	HU	Maďarsko	UK-NIR	Severní Irsko
DK	Dánsko	MT	Malta	UK-SCT	Skotsko
DE	Německo	NL	Nizozemsko	Kandidátské země	
EE	Estonsko	AT	Rakousko	IS	Island
IE	Irsko	PL	Polsko	TR	Turecko
EL	Řecko	PT	Portugalsko	Země ESVO	
ES	Španělsko	RO	Rumunsko	LI	Lichtenštejnsko
FR	Francie	SI	Slovinsko	NO	Norsko
HR	Chorvatsko	SK	Slovensko	CH	Švýcarsko

Právě před rokem vyšel ve Zpravodaji článek s názvem: *Kdy se v Evropě vstupuje do základní školy*². Při porovnání s tímto článkem najdeme několik změn. Počet zemí, v nichž žáci začínají školní docházku v sedmi letech, se snížil z 8 na 6 (v Lotyšsku a v Polsku se vstupuje do 1. třídy již v pěti letech). Ve Švýcarsku má být věk zahájení povinné školní docházky do roku 2015/16 sjednocen na čtyři roky³. Věk zahájení školní docházky se na Kypru, v Nizozemsku a v Řecku snížil o rok, a v Lucembursku, Lotyšsku a Polsku o dva roky. Úplnější představu o systémech vzdělávání v Evropě

poskytuje aktuální publikace o struktuře těchto systémů v angličtině, francouzštině a němčině⁴. **AK**

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31977L0453:CS:HTML>

² Zpravodaj 3/2013, s. 8.

³ *Compulsory age of starting school in European countries*
<http://www.nfer.ac.uk/nfer/index.cfm?9B1C0068-C29E-AD4D-0AEC-8B4F43F54A28>

⁴ *Structure of European education systems 2013/14*
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/facts_and_figures_en.php

Pramen: Eurydice. Compulsory education in Europe 2013/14. Facts and Figures. 4 p.

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/facts_and_figures_en.php

Nové dokumenty EU

Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, výměnných pobytů žáků, placené a neplacené odborné přípravy, dobrovolné služby a činnosti au-pair.

COM(2013) 151 final. V Bruselu dne 25.3.2013.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0151:FIN:CS:PDF>

Návrh Rozhodnutí Rady, kterým se členské státy opravňují, aby v zájmu Evropské unie podepsaly a/nebo ratifikovaly Úmluvu Mezinárodní námořní organizace o normách výcviku, kvalifikace a strážní služby pracovníků na rybářských plavidlech z roku 1995.

COM(2013) 595 final. V Bruselu dne 20.8.2013.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0595:FIN:CS:PDF>

Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropské síti služeb zaměstnanosti, přístupu pracovníků ke službám

mobility a další integraci trhů práce (Text s významem pro EHP).

COM(2014) 6 final. V Bruselu dne 17.1.2014.
[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2014:0006\(01\):FIN:CS:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2014:0006(01):FIN:CS:PDF)

Návrh závěrů Rady o globálním rozměru evropského vysokoškolského vzdělávání.

Úř. věst. C 28, 31.1.2014, s. 2-5.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2014:028:0002:0005:CS:PDF>

Závěry Rady o účinném vedení v oblasti vzdělávání.

Úř. věst. C 30, 1.2.2014, s. 2-4.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2014:030:0002:0004:CS:PDF>

Závěry Rady o přínosu sportu k hospodářství EU, zejména pokud jde o řešení nezaměstnanosti mladých lidí a o jejich sociální začleňování.

Úř. věst. C 32, 4.2.2014, s.2-5.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2014:032:0002:0005:CS:PDF>

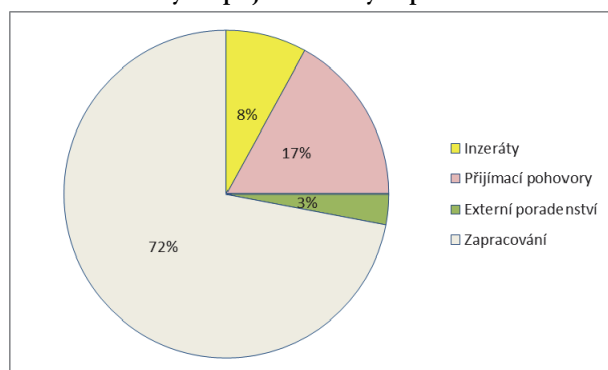
Duální učení v době demografických změn

V důsledku demografického vývoje bude počet odborných sil stále klesat i ve Švýcarsku. Duální profesní příprava je tak pro podniky atraktivnější. Na druhé straně je stále méně absolventů škol vhodných pro učební místo. Podniky při rozhodování zvažují náklady na učení a náklady na nábor odborných sil z trhu práce.

Drahé získávání odborných sil

Náklady na získání a zapracování odborné síly ve Švýcarsku činí ve firmách s méně než 10 zaměstnanci průměrně dva a půl měsíčních platů, ve velkých podnicích s více než 100 zaměstnanci přibližně čtyři měsíční platy. Je čím dál obtížnější, a tudíž nákladnější, najít další vhodné uchazeče o místo. Náklady na nábor (inzeráty, přijímací pohovory i zadání externího poradenství) činí téměř 30 % celkových nákladů na přijetí – viz graf. Zbylý podíl představují náklady na zapracování, protože nově přijaté odborné síly potřebují na zapracování zpravidla kolem čtyř měsíců, než v provozu dosáhnou plné produktivity. Navíc během doby zapracování vznikají částečně také náklady na externí kurzy dalšího vzdělávání, které musejí být financovány podnikem.

Náklady na přijímání nových pracovníků

Podnik však může náklady na přijímání a zapracování ušetřit, budou-li učni po absolvování profesní přípravy dále zaměstnáni jako odborné síly. Ukazuje se, že výše nákladů na přijímání odborných sil pozitivně ovlivňuje počet podnikových učebních míst. Větší podniky se podílejí na vzdělávání mnohem více než malé podniky, neboť by pro ně bylo nákladné krýt celkovou potřebu zaměstnanců náborem na trhu práce.

Podnikové vzdělávání může být ziskové

Zda je profesní příprava lepší strategií než nábor na trhu práce, závisí na nákladech vlastního vzdělávání. Švýcarské podniky investují do jednoho učně za školní rok téměř 30 000 franků. Učni však jsou již od začátku zapojováni do výrobního procesu, a tím přispívají formou produktivní práce. Přibližně dvě třetiny všech učebních poměrů jsou z pohledu podniku ziskové, takže náklady na vzdělávání ze strany podniků jsou

kryty produktivním přispěním učňů. Zhruba jedna třetina učebních poměrů však z hlediska podniku představuje čistou investici do profesní přípravy.

Investice do vzdělávání se střednědobě vyplácejí

Vysoké čisté náklady často vykazují podniky, které mají velké náklady i při přijímání odborných sil, zatímco podniky s nízkými náklady na přijímání do podnikového vzdělávání podstatně nepřispívají. To lze ilustrovat na příkladu profesí polymechnik a elektromontér. Příprava polymechnik trvá čtyři roky a patří k nejnáročnějšímu duálnímu vzdělávání ve Švýcarsku. Průměrný učební poměr pro podnik představuje v čistých nákladech na vzdělávání asi 30 000 franků. Přijetí odborné síly z trhu práce by však stálo více než 40 000 franků. Vzdělávání pro podnik tak uspoří náklady na přijímání. Kvóta přebírání interně vyučených polymechniků je také velmi vysoká.

Naproti tomu vzdělání elektromontéra vede z pohledu podniku k průměrnému čistému výnosu 30 000 franků. Podniky tak přijímají nové učně místo toho, aby je po vzdělávání dále zaměstnávaly. Ukazuje se, že podniky s čistým výnosem nabízejí výrazně více učebních míst než podniky s čistými náklady.

Demografické změny budou chování podniků ve vzdělávání trvale ovlivňovat. Rostoucí nedostatek zkušených a vzdělaných odborných sil zvyšuje náklady na přijímání, má-li se volné místo obsadit externě. Zároveň bude také klesat nabídka vhodných učňů, protože na trh učebních míst bude přicházet menší počet mladých lidí. Pro podniky to znamená, že při náboru budou muset použít další zdroje, aby našly dostatečně kvalifikované učně. Pokud se to nepodaří, budou se muset zvýšit náklady na péči během vzdělávání, aby i učni s horšími předpoklady dosáhli požadované úrovně vzdělání. Úbytek absolventů škol povede k vyšším nákladům na vzdělávání, a k nižšímu počtu nabízených učebních míst. Státní předpisy pro vzdělávání by proto měly podnikům umožnit nabízet hodnotné vzdělávání při efektivních nákladech.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Mühlemann, Samuel. Die duale Berufslehre in Zeiten des demografischen Wandels. Wirtschaft und Beruf, 2012, Nr. 9-10, S. 51-53.

Školy pro 21. století v USA

Ukazuje se, že ekonomika USA potřebuje odborně zaměřené pracovníky s postsekundárním vzděláním, které by měly poskytovat tři druhy nově zavedených škol.

Téměř před 100 lety, v roce 1917, schválil americký Kongres zákon, který na dlouhou dobu oddělil odborné vzdělávání od *high schools*¹. V důsledku tohoto kroku střední odborné vzdělávání ztratilo prestiž. V 60. letech se objevily snahy o opětovnou integraci obou vzdělávacích proudů, odborné vzdělávání však bylo stále chápáno jako cesta pro méně nadané žáky. Ani tradiční *high schools* nevedou vždy k lepší cestě: 70 % absolventů *high school* sice pokračuje ve vyšším vzdělávání, z toho jen 30 % absoluuje čtyřletou *college* a pouze 10 % další dva ročníky vysoké školy, navzdory 20 let probíhající reformě vzdělávání.

Reformy zahrnují např. prosazování CCS (viz článek na s. 6), *charter schools* (školy financované z veřejných prostředků, ale fungující nezávisle) a v některých případech užší spolupráci mezi školami a podniky. Před 20 lety se školy v Oregonu snažily o to, aby absolventi *high school* měli kvalifikace uplatnitelné na trhu práce, narazily však na odpor rodičů, kteří si nepřáli, aby jejich děti opustily dráhu všeobecného vzdělávání.

Rozvoj vědy a techniky v současné době však vyžaduje odborně vzdělané pracovníky na úrovni střední třídy, které tradiční *high schools* nemohou poskytnout. V zemi je nadbytek absolventů s titulem Ph.D. a nekvalifikovaných absolventů *high schools*. Chybí pracovníci s odborně zaměřeným postsekundárním vzděláním, které by bylo úrovní mezi Ph.D. a *high school*².

Nezaměstnanost mladých lidí je vysoká a má neblahý účinek zejména na barevné (*young people of color*) s nízkým dosaženým vzděláním. Strukturální změny v ekonomice vyžadují odborné vzdělání a tzv. způsobilosti ve STEM: vědě, technice, strojírenství a matematice (*science, technology, engineering and math*).

Na počátku 21. století byly zavedeny tři druhy šestiletých škol, které jsou o dva roky delší než tradiční *high schools* a poskytují odborné vzdělávání na úrovni prvních dvou ročníků *colleges*³. Tyto školy nepořádají přijímací testy a nevybírají školné. Na jejich provoz přispívají některé velké podniky, např. IBM.

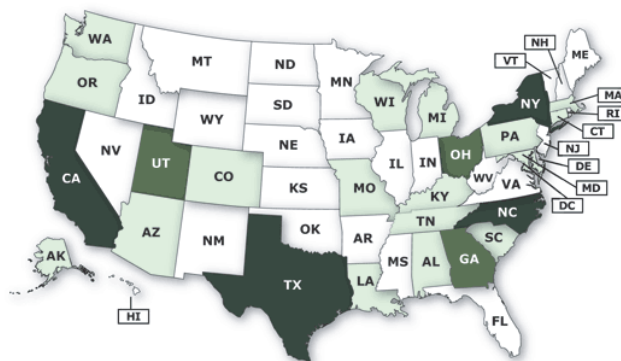

Školy Nadace národních akademií (National Academy Foundation – NAF)³

Žáci si mohou zvolit specializované vzdělávání zaměřené na finančnictví, pohostinství & turismus, informační technologie, zdravotnictví, nebo strojírenství. Se zaměstnavateli se spojují prostřednictvím stáží. Jednou

z těchto škol je *Sarah E. Goode STEM Academy*, kde se někteří žáci učí, jak pracovat v podniku tím, že vytvářejí fiktivní firmy (*mock companies*), které vyrábějí a prodávají imaginární produkty⁴.

*High school přecházející v college (Early College High School – ECHS)*⁵

Obrázek ukazuje zastoupení těchto škol v jednotlivých státech USA.

Žáci získávají zároveň diplom (*degree*) z *high school* a zápočet (*credit*) z *college*, což nejen snižuje náklady na studium v *college*, ale také zvyšuje míru absolvování.

Od roku 2002 partnerské organizace iniciativy ECHS založily nebo přeorganizovaly 240 škol vzdělávajících více než 75 000 žáků ve 28 státech a v Kolumbijském okrese (*District of Columbia*), který se územně kryje s hlavním městem Washingtonem.

Cesty v technických *high schools* přecházejících v (první dva ročníky) *college* (*Pathways in Technology Early College High Schools – P-TECH*)

Žáci chodí do *high school* šest let. Zaměřují se na přírodní vědy a matematiku (na úrovni *college*) a na techniku. S myšlenkou poprvé přišla firma IBM. Žáky pomáhají vést mentoři z velkých podniků.

AK

¹ Viz též *High schools v USA. Zpravodaj 12/2012, s. 9.*

² Viz též *Vzdělávací systém USA. Zpravodaj 4/2010, s. 8; High school, college, graduate school a university v USA. Zpravodaj 5/2008, s. 5.*

³ <http://naf.org/>

⁴ <http://goodestemacademy.org/>

⁵ <http://www.earlycolleges.org/schools.html>

Pramen: Foroohar, Rana. The school that will get you a job. TIME, Vol. 183, 2014, No. 7, p. 28-35.

K vypůjčení v knihovně.

Akreditace kvalifikací získaných v zahraničí

V řadě zemí je akreditace odborných kvalifikací získaných v zahraničí již nějakou dobu řízena. Při zavádění nového akreditačního zákona v Německu je dobré vědět, jaké modely a řízení se používají v jiných zemích, aby se odborné síly lépe integrovaly do domácího trhu práce, a jaké impulsy z toho mohou vzejít pro německou diskusi.

Akreditace zahraničních kvalifikací: systémy z jiných zemí

Účelem akreditačního řízení je potvrzovat existující (profesní) kompetence a kvalifikace (získané v zahraničí) nebo vysvědčení jednotlivých osob a formalizovat je s ohledem na národní referenční profily.

Při hledání příkladů ze zemí, které by mohly proces zavádění německého akreditačního zákona vhodně inspirovat, se setkáváme s modely a systémy, které se ve svých organizačních a konstrukčních principech někdy značně liší. Některé jsou více zaměřeny na získání oprávnění a na systém formálního vzdělávání, jiné se v jádru soustřeďují na zdařilou integraci na trhu práce. Navíc lze rozlišovat mezi akreditačními modely a řízeními, které se spíše orientují na výsledky učení (Norsko, Dánsko), a těmi, které se více orientují na kvalifikace (Kanada, Rakousko, Austrálie, Německo).

Akreditace v Evropě

Lisabonská úmluva o uznávání kvalifikací tvoří jádro dánského akreditačního zákona (*Assessment of Foreign Qualification etc. Act* z 13. 4. 2007). Akreditace je v tomto pojetí udělována na základě porovnání výsledků učení. V Dánsku jsou s akreditací spojena zásadní oprávnění jednotlivce, protože akreditace otevírá přístup na vysokou školu, k dalšímu odbornému vzdělávání a k podpoře v nezaměstnanosti.

Norská akreditační praxe se také zaměřuje na výsledky učení. Ty jsou chápány jako *výpovědi o tom, co učící se ví, čemu rozumí a co je schopen dělat poté, co ukončil učební proces* (Evropská komise 2008). Při ověřování a srovnávání učebních výsledků ustupuje institucionální, národní a osobní kontext, ve kterém těchto učebních výsledků bylo dosaženo, do pozadí. Srozumění s tím, že učebních výsledků bylo dosaženo nezávisle na kontextu, je výchozím bodem pro stejné postavení formálních, informálních a neformálních způsobů vzdělávání. Zákonný rámec pro validaci a uznávání existujících kompetencí nedělá žádný rozdíl mezi kvalifikacemi získanými doma a v zahraničí. Přistěhovalci, kteří chtějí vykonávat činnost v nějaké neregulované profesi, projdou akreditací výsledků formálního, neformálního a informálního učení, která je nabízena a

zákonně zakotvena ve správních provinciích. Regionální centra srovnávají kvalifikace a kompetence prokázané žadatelem s odpovídajícím norským profilem povolání a na tomto základě udělují akreditaci.

Jinak tomu je v Rakousku, kde se rozlišuje mezi řízením pro akreditaci kvalifikací a validací kompetencí (neformálně nebo informálně získaných kompetencí, dovedností a znalostí). Totéž platí pro Švýcarsko. Tam se akreditace zahraničních kvalifikací posuzuje a provádí rovněž odděleně od národního postupu pro validaci výsledků vzdělávání.

Akreditace ve světě

Bohaté zkušenosti s akreditací zahraničních kvalifikací mají i mimoevropské země Kanada a Austrálie, do nichž míří hodně přistěhovalců.

V Kanadě je přistěhovalectví řízeno podle bodového systému, na jehož základě jsou migranti vybíráni podle svého vzdělání, pracovních zkušeností a jazykových kompetencí. Stát tímto způsobem sice cíleně řídí přistěhovalectví, není však schopen všem nově příchozím poskytnout odborné pozice, které by odpovídaly jejich kvalifikaci.

Ekonomové zdůvodňují tuto nesrovnalost zjištěním, že na kanadském trhu práce jsou požadovány specifické standardy a kvalifikace, které v současných primárních vysílacích zemích nejsou poskytovány. Vstup na trh práce má proto být usnadněn uznáním názvu vzdělávání (*Bildungstitel*). Pro hodnocení kvalifikace (*credential assessments*) je kompetentní velký počet aktérů a proces akreditace je popisován jako *velmi obtížný*. Na příkladu Kanady je zajímavé, že uznávání neregulovaných profesí je ponecháno v odpovědnosti zaměstnavatelů. Kanadský stát v současné době pracuje na jednotné správní jednotce (*Foreign Credentials Recognition Agency*), v níž má být v jednom zjednodušeném řízení sloučeno 13 správních soudů, 15 profesních svazů a přes 400 regulativních institucí zabývajících se hodnocením zahraničních kvalifikací.

V Austrálii, která má vedle Kanady jako velká přistěhovalcká země rozsáhlé zkušenosti s hodnocením zahraničních kvalifikací, je situace poněkud jiná. Přistěhovalectví je tam regulováno státem, takže uchazeči

musejí své kvalifikace a kompetence prokazovat ve vztahu k takzvanému seznamu kvalifikovaných povolání (*Skilled Occupation List*)¹. Podobně jako v Kanadě není ani v Austrálii centrální přijímací úřad pro uznávání zahraničních kvalifikací. Ve vztahu k základním řízením se v Austrálii rozlišuje mezi hodnocením kompetencí pro přistěhovalce, udílením licencí nebo registrací pro regionální vykonávání profese a vzájemným uznáváním při změně regionu.

Pomůže pohled do zahraničí při zvládání národních problémů?

Akreditační zákon v Německu se zaměřuje na uznávání profesních kvalifikací. Žadatelé musí vzdělání, kterého dosáhli, na příslušných místech doložit. V současné situaci jsou proto žádány reference a výsledky, které staví do popředí otázku validních kritérií pro prověřování profesních kompetencí v jednotlivých případech. Pohled do zemí, které po léta cíleně získávají kvalifikované odborné síly pro domácí trh práce, může obohatit diskusi vedenou v Německu. Kromě toho sledování modelů uplatňovaných v zahraničí poukazuje na hodnotu, kterou uznávání profesních absolutorii s ohledem

na ekonomické, politické a/nebo společenské požadavky zaujímá, a na to, jak jsou odpovídající modely koncipovány a institucionálně provázány. Ty mají své místo v národním kontextu a jsou přenositelné jen podmíněně. Nedá se však vyloučit, že se také zde lze najít systémy, které by mohly být při zavádění německého akreditačního zákona použity. Ve Spolkovém ústavu odborného vzdělávání (BIBB) se v současné době pracuje na konceptu výzkumného projektu, který doplňuje aktivity, jež zde v souvislosti se zavedením a realizací akreditačního zákona byly zahájeny.

Přeložila Jana Šatopletová

¹ <http://www.governmentskills.com.au/news/29-cross-sector/152-skilled-occupation-list-sol>

Prameny:

Eberhardt, Christiane und Annen, Silvia. *Anerkennung von im Ausland erworbenen Berufsabschlüssen – ein Blick über den nationalen Tellerrand*. BWP, 2012, Nr. 5, S. 44-45.

Uznávání v Německu <http://www.anerkennung-in-deutschland.de/>

Zlepšit bezpečnost námořních přístavů

Námořní doprava, která zprostředkovává téměř 90 % mezinárodního obchodu, stále v přístavech spoléhá na zastaralou techniku s omezenou přesností, s vysokými náklady a nízkou efektivitou.

Osm výzkumných institucí ze šesti zemí se podílelo na projektu DOCKINGASSIST¹, který měl za úkol odstranit odhady „podle oka“ při zajištění velkých (kontejnerových) lodí do doků a při jejich manévrování v přístavech pomocí nové bezdrátové sítě spoléhající na diferenciální globální navigační satelitní systém.

Manévrování s velkými loděmi není jednoduché, zvláště pro malé a střední podniky, které tvoří v námořním sektoru většinu. Očekává se, že objem námořní dopravy se v příštích 20 letech zdvojnásobí a operátoři budou pod značným tlakem, aby zvýšili kapacitu a přepravovali náklad s většími lodmi, protože podniky budou usilovat o úspory z rozsahu.

Velké lodě obvykle vjíždějí do přístavu s pomocí školených lodivodů specializovaných na navigaci v daném přístavu. Ve většině případů lodivod využívá při navigaci zařízení, které je na palubě: systém elektronického zobrazování mapy a informací (*Electronic Chart Display Information System – ECDIS*) nebo papírové mapy ve spojení s GPS. Chyby v systému, o nichž lodivod neví, mohou manévrování ohrozit.

DOCKINGASSIST se skládá ze dvou částí: základní stanice (*base station – BS*) instalované v přístavu a přenosné lodivodní jednotky (*portable pilot unit – PPU*) instalované

na lodi. PPU může používat lodivod při zadokování lodí v přístavu bez použití drahých kotevních systémů.

Systém zvyšuje přesnost a rychlost umísťování pomocí BS, která rozeznává chyby a přenáší je bezdrátově do PPU. Umožňuje i přenos opravených dat a výměnu dalších důležitých informací mezi přístavem a lodí, včetně předpovědi počasí, pozice jiných lodí a výšky přílivu.

DOCKINGASSIST sníží dobu transitu, a tímlepší řízení dopravy v přístavu. Ušetří se čas, palivo a operační výdaje a sníží se emise CO₂.

Projekt koordinovalo Katalánské výzkumné a inovační středisko² ve Španělsku. **AK**

¹ *Improved port efficiency and safety using a novel wireless network and differential global navigation satellite system providing enhanced vessel navigation.*

² *Centre de recerca i innovació de Catalunya – CRIC*
<http://www.cric.cat/about>

*Pramen: Improved port accuracy and safety through novel satellite technology. research*eu results magazine, February 2014, N° 29, p. 40-41.*

ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/news/research-eu/docs/research-results-292014_en.pdf

Co nového v časopisech

Journal of vocational education and training	
BILLET, Stephen. The standing of vocational education: sources of its social esteem and implications for its enactment. [<i>Postavení odborného vzdělávání: zdroje jeho společenského oceňování a důsledky pro jeho uzákonění.</i>] JVET, Vol. 66, no. 1 (2014), p. 1-21, 1 obr., lit. 69. Postavení odborného vzdělávání je v některých zemích nadále na nízké úrovni ve srovnání s jinými oblastmi vzdělávání. Je to způsobeno též názory a postoji vlivných lidí (aristokratů, technokratů, úředníků a akademiků), které byly dlouho privilegovány v diskusích o přípravě k povolání. Pro udržení a pozvednutí odborného vzdělávání dělá hodně koncept <i>Beruf</i> v německy mluvících zemích. Jinde ve světě nízké postavení odborného vzdělávání dusí snahy o jeho řízení a zlepšování. Článek popisuje, jak se utvářelo postavení odborného vzdělávání v minulosti (od starověkého Řecka, Říma a Číny), a navrhuje, že odborné vzdělávání pro uskutečnění svého účelu nezbytně potřebuje, aby bylo více řízeno zájmy těch, kdo rozumějí vzdělávání a praktické přípravě pro odborná povolání.	HORDERN, Jim. How is vocational knowledge recontextualised? [<i>Jak jsou odborné znalosti znovu zasazovány do kontextu?</i>] JVET, Vol. 66, no. 1 (2014), p. 22-38, lit. 28. Autor zkoumá, jak jsou odborné znalosti zasazovány žáky do nového kontextu v kurikulech, pedagogice a na pracovištích, a jak zajistit dostupnost hodnotných a relevantních znalostí pro odbornou praxi. Začíná s teorií rekontextualizace (B. Bernstein) a s odkazy na literaturu v sociologii pedagogických znalostí, studií učení se na pracovišti a teorie učení. Rekontextualizace je chápána jako sociálně-gnozeologický proces, který je ovlivňován vzájemnými vztahy mezi odlišnými strukturami různých druhů znalostí a sociální dynamikou infrastruktury odborného vzdělávání. Jsou zvažovány různé aspekty rekontextualizace včetně toho, zda lze celkový proces rozdělit tak, aby se ukázalo, jak jsou znalosti transformovány a pojmy vytvářeny, a co ovlivňuje charakter rekontextualizace. Jsou identifikována potenciální napětí, která mohou ovlivňovat rekontextualizaci v odborném prostředí, a diskutuje se o některých podmínkách sladění tohoto procesu.
DAVIES, Helen Maria & SANDIFORD, Peter John. Legitimate peripheral participation by sandwich year interns in the national health service. [<i>Legalizovat periferní účast praktikantů z ročníku střídajícího vyučování s praxí v národním zdravotnictví.</i>] JVET, Vol. 66, no. 1 (2014), p. 56-73, lit. 34. Praxe studentů jsou považovány za cennou součást vzdělávání a existuje množství výzkumů programů praxe z hlediska studentů, zaměstnavatelů a vzdělavatelů. Článek zkoumá zkušenosti skupiny praktikantů z oboru informační techniky zaměstnaných v malé organizaci pro informace ve zdravotnictví. Studie se zabývá legalizací periferní účasti této skupiny, využívá při tom etnografický přístup a vychází z více zdrojů dat včetně pozorování účastníků a kvalitativních rozhovorů. Program praxe se ukazuje prospěšný pro organizaci, povolání a samotné praktikanty. Ti mají jasný prospěch z toho, že se mohou učit od zkušených praktiků včetně svých nadřízených, kolegů a od sebe navzájem v autentickém pracovním prostředí.	BRAHM, Taiga, EULER, Dieter & STEINGRUBER, Daniel. Transition from school to VET in German-speaking Switzerland. [<i>Přechod ze školy do OVP v německy mluvícím Švýcarsku.</i>] JVET, Vol. 66, no. 1 (2014), p. 89-104, 2 tab., lit. 45. Přechod ze školy do odborného vzdělávání a přípravy se pro zvyšující se počet adolescentů stává obtížnější. Navzdory rostoucímu významu "provizorního řešení" – PŘ (<i>Brückenangebote</i>) utvářejícímu cestu po absolvování povinného vzdělávání, neexistuje o něm žádný výzkum. Studie se snaží o vyplnění této mezery. Výzkum se zaměřuje na tři otázky: Jak lze charakterizovat cílovou skupinu účastníků PŘ – zejména pokud jde o faktory sociální a personální flexibility? Jaké cíle jsou sledovány ohledně vývoje adolescentů? Jak je navrženo kurikulum a učební aktivity, aby usnadnily vývoj adolescentů? Na základě analýzy literatury a polostrukturovaných expertních rozhovorů byly provedeny případové studie v pěti institucích ve třech švýcarských kantonech. Případová analýza ukázala, že PŘ kladě různý důraz na dva druhy cílů: volbu povolání a přípravu; osobní rozvoj.

Přečetli jsme za vás

Malinda, Jan. **Hloupneme? Ztrácíme schopnost orientace v prostoru, nevyznáme se v mapách, desetileté dítě neumí pracovat se slovníkem. Za všechno může internet a satelitní navigace, tvrdí skeptici. Tuhle teorii můžeme bez obav vyvrátit. Jedno nebezpečí však lidstvu hrozí.** DNES, příloha 11/2014, s. 14-19.

K vypůjčení v knihovně NÚV.

Nové knihy v knihovně

DOLEŽALOVÁ, Gabriela.

Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – šetření v terciárním sektoru. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2014. 40 s. (VIP II kariéra) Sg. 6927

Z výsledků šetření vyplývá, že polovina firem v terciárním sektoru nepřijala v posledních třech letech ani jednoho absolventa. Z celkového počtu přijatých nových zaměstnanců bylo přijato 14,8 % absolventů. ... V konfrontaci s výsledky další části je zarážející vysoký až téměř 50% podíl zaměstnavatelů, kteří za poslední rok nepřijali ani jednoho absolventa.

http://www.nuv.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/TER_Potreby_zamestnavatelu_pro_www.pdf

KUPKA, Ivan.

Jak úspěšně studovat cizí jazyky. 2., aktual. a rozšíř. vyd. Praha : Grada, 2012. 154 s.

ISBN 978-80-247-4387-5 Sg. 6931

S četbou je dobré začít hned v prvních dnech studia. Neotálejte. Odstartujte hned poté, co si osvojíte zásady výslovnosti. Jinak nám hrozí, že propadneme neblahému zvyku mnohých studujících – odkládat pravidelnou četbu o týden, o měsíc, rok, pět let. Kdo zaváhá – nečte!

DOUBKOVÁ, Anna, SVOBODOVÁ, Dana, TOMEK, Karel.

Plánujeme školu v přírodě aneb výjezdy se školou. Stařeč : INFRA, 2013. 78 s., CD ISBN 978-80-86666-46-4 Sg. 6932

... připomeňme i poznávací význam školy v přírodě. V jejím průběhu žáci poznávají jinou část naší vlasti, její současnost, ale i historii. Proto bychom měli mít připraveny jednak reálné místa i okolí, ale také historii, pověsti, pohádky, příběhy. Na nich mohou být založeny motivace části programu.

TRHLÍKOVÁ, Jana.

Přechod absolventů středních škol na trh práce – srovnání situace absolventů učebních a maturitních oborů. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2014. 51 s. Sg. 6957

Nízká míra identifikace s oborem může být důsledkem celé řady faktorů. Patří k nim například nedostatečná kariérová podpora a chybějící informace potřebné pro správné rozhodnutí o volbě oboru. Další příčiny mohou spočívat ve vnějším omezení při volbě oboru (špatný prospěch, nízká vzdělanostní nabídka a další) nebo v obtížích souvisejících se vstupem a uplatněním na trhu práce...

PRŮCHA, Jan a VETEŠKA, Jaroslav.

Andragogický slovník. 2., aktual. a rozšíř. vyd. Praha : Grada, 2014. 320 s. ISBN 978-80-247-4748-4 Sg. 6958

Způsobilost – Představuje schopnost a připravenost jedince úspěšně se vyrovnávat s určitými úkoly a situacemi. V této souvislosti se nejčastěji hovoří o způsobilosti profesní, zdravotní a právní. V současné době se v podobném či stejném významu používá i pojem kompetence. ...

PRAVDOVÁ, Markéta a SVOBODOVÁ, Ivana, eds.

Akademická příručka českého jazyka. 1. vyd.

Praha : Academia, 2014. 533 s. Se schvalovací doložkou MŠMT ISBN 978-80-200-2327-8 Sg. 6959

Jména bez přípony (typ Rus) U všech dosud probraných typů se obyvatelské názvy tvoří od názvů zemí, u některých jmen je však postup utváření opačný: nejdříve vznikl název příslušníka národa a teprve a teprve na jeho základě pak název země: Němec – Německo. Skupina jmen bez přípony je poměrně nepočetná a zastupují ji např. jména Rus, Arab, Ir, Ital, Srb, Rumun, Maďar, Dán, Nor, Španěl.

KAŠČÁK, Ondrej a PUPALA, Branislav.

Škola zlatých golierov : vzdelávanie v ére neoliberalizmu.

1. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. 208 s. (Studie) ISBN 978-80-7419-113-8 Sg. 6972

Pod heslom slobody a efektívnej sebaregulácie sa v Európe uskutočňuje komplexná prestavba univerzitného sektora, ktorú iniciovala najskôr tzv. Sorbonská deklarácia a následne Bolonská konferencia v roku 1999. Obe tieto – najmä ekonomicky motivované – iniciatívy mali za cieľ zvýšiť medzinárodnú konkurenčnú schopnosť celého európskeho systému vysokoškolského vzdelávania a viedli k priblíženiu univerzít k podnikovému a podnikateľskému sektoru.

ŠOJDROVÁ, Michaela, BAŘINKOVÁ, Zonna, BOR-KOVCOVÁ, Irena a DLOUHÝ, Radek.

Rovný přístup ke vzdělávání v České republice: situace a doporučení. 1. vyd.

Praha : Česká školní inspekce, 2014. 57 s. Sg. 6983

Zajistit prostupnost a možnost dokončení středního vzdělávání i po neúspěchu u maturitní zkoušky. Žáci musí dostat možnost dokončit střední vzdělání i na nižší než na původně započaté úrovni. Na straně druhé je třeba dát šanci žákům po nesprávné volbě (sebepodcenění, nevhodně zvolený obor) k rychlému přechodu na vyšší úroveň středního vzdělávání.

ŠOJDROVÁ, Michaela, BASL, Josef a DRÁBEK, Petr.

Doporučení pro vzdělávací politiku v oblasti evaluace a monitoringu : závěrečná zpráva aktivity Posouzení evaluace a monitoringu v České republice projektu Kompetence III.

1. vyd. Praha : Česká školní inspekce, 2014. 58 s. Sg. 6984

Ředitelé škol nejsou spokojeni s nevyvážením kompetencí; nejsou odpovědnost za kvalitu školy, ale mají jen malé možnosti rozhodovat o složení pedagogického sboru. Pokud učitel neporuší zákon, je velmi obtížné, spíše nemožné, aby ho ředitel vyměnil, i když s jeho výkonem není spokojen.

Znovuobjevené knihy

KAPR, Jaroslav.

Co je to demokracie : učební pomůcka o demokracii jako způsobu rozhodování. 1. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 1991. 97 s. ISBN 80-901059-2-0 Sg. 4128 B

Ve všech rolích, ve kterých v životě vystupujeme jako rodiče, zaměstnanci, šéfové, spotřebitelé, voliči, máme potřebu být partnery, někým, o kom není rozhodováno, ale kdo se na rozhodování podílí. To jest tím, kdo nemusí vždy nutně rozhodovat sám, ale má být o problému informován a má být přihlédnuto k jeho názoru.

Zajímavé internetové adresy

European Cultural Foundation – ECF

Evropská kulturní nadace byla založena v Ženevě v roce 1954. Mezi jejími zakladateli byl švýcarský filozof Denis de Rougemont, architekt Evropského společenství Robert Schuman a princ Bernhard z Nizozemska, za jehož předsednictví byla ECF v roce 1960 přestěhována do Amsterdamu. Na webových stránkách představuje svou činnost i možnosti zapojení pro zájemce z celé Evropy.

<http://www.culturalfoundation.eu/>

Literatura ke stažení

Edice Ústavu pro českou literaturu AV ČR *Literatura ke stažení* je určena všem zájemcům o českou literaturu. Obrací se zejména ke školám, knihovnám a muzeím. Zaměřuje se především na literární výstavy, antologie primárních textů, didaktické materiály, testy a kvízy, korespondující s rámcovými vzdělávacími programy jednotlivých typů škol.

<http://www.ucl.cas.cz/cs/publikace/literatura-ke-staeni>

Světy literatury

Na této neustále aktualizované stránce si můžete prohlédnout nejkrásnější světové knihovny; udělat si některý z testů ze znalosti literatury; seznámit se s 10 historickými bary, v nichž vysedávali legendární literáti; ujistit se, že se nemusíte stydět, i když jste nečetli všechna stěžejní literární díla; přečíst si rozhovory se svými oblíbenými spisovateli; prohlédnout si krásné staré mapy publikované v knihách; dozvědět se osm věcí, které jste pravděpodobně nevěděli o Harrym Potterovi, a spoustu jiných zajímavostí a informací.

<http://svetyliteratury.cz/>

Nová budova městské knihovny v Děčíně

I když se to zdá neuvěřitelné, není lehké najít na webu fotografii, která by ukazovala dokončenou knihovnu v celé její kráse a za denního světla. Turistická vizitka je dobrý nápad.

Dovnitř můžete nahlédnout na webu knihovny, kde je i fotogalerie se snímky vnitřních prostor knihovny a budovy svítící do noci.

www.dcknihovna.cz/

Projekt ConVET

Projekt partnerství v rámci programu *Leonardo da Vinci* se zaměřuje na konektivitu v odborném vzdělávání a přípravě, konkrétně na spojení mezi školou a pracovištěm. Na projektu se podílí Švýcarsko, Itálie, Rakousko, Německo a Finsko. Heterogenita partnerství umožňuje přijmout integrovanou perspektivu pedagogického výzkumu a praxe OVP ve školách a na pracovištích v různých (duálních a neduálních) systémech OVP.

<http://www.projectconvet.eu/>

Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí vydává Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10, Redakce: anna.konopaskova@nuv.cz, tel. 274 022 133.

<http://www.nuv.cz/publikace/zpravodaj-odborne-vzdelavani-v-zahranici-1>